

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО СМИРНЕНСКИ"

гр. Червен бряг, ул. „Пансий“ № 37-39; тел.: 06 59 /9 20-29

e-mail: ou_smirnenski2@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

НЕЛИ ДОШМАНОВСКА

Директор на ОУ „Хр. Смирненски“
гр. Червен бряг

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА

за превенция на ранното напускане на образователната система

Основно училище "Христо Смирненски"
град Червен бряг
учебна 2021/2022 година

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета на заседание на Педагогическия съвет, протокол № 8 от 3 септември 2021 г. и утвърдена със заповед № РД-16-239/03.09.2021 г.

I. Въведение.

Програмата за превенция на ранното напускане е основен инструмент за планиране на дейностите по задържане на учениците в училище. Тя е част от училищната политика във връзка с прилагане на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с ПМС № 100/08.06.2018 г., както и в други национални, областни, общински и училищни политики с такава насоченост.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на ОУ „Христо Смирненски“ за превенция на ранното напускане на образователната система са:

1. ЗАКОН ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ
2. СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО, ОБУЧЕНИЕТО И УЧЕНЕТО В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ (2021 - 2030)
3. КОНВЕНЦИЯТА ЗА БОРБА СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯТА В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО;
4. НАРЕДБА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ;
5. НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА БЕДНОСТТА И НАСЪРЧАВАНЕ НА СОЦИАЛНОТО ВКЛЮЧВАНЕ ДО 2020 Г.
6. ОБЛАСТНИ И ОБЩИНСКИ СТРАТЕГИЧЕСКИ МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ ОТ ОТПАДАНЕ.

II. Цели на програмата

1. Създаване на подкрепяща среда за задържане на учениците в училище;
2. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременно напускане на образователната система и ограничаване на последиците от тях;
3. Създаване на положителни нагласи към учебния процес.

С изпълнението на целите на програмата се очаква да бъдат постигнати следните резултати:

1. Приложен единен комплекс от политики, планове и мерки на училищно ниво, съответстващи на националните и основаващи се на системно наблюдение, анализ, оценка, редовна отчетност и прозрачност, от които да произтичат коригиращи действия, развиване на ресурси и насочване на въздействието съобразно установените потребности;
2. Подобрени резултати от обучението, измерени от НВО и регионални оценявания, и осигурена подходяща образователна подкрепа за развитието на всеки ученик, включително на ученици от уязвими етнически общности и на ученици със специални образователни потребности;
3. Задържане на нивото на отпаднали ученици от училището чрез редовното посещаване.

III. Принципи на училищната програма за превенция на отпадането на ученици от училището

Училищната програма за превенция на отпадането на ученици се базира на основни принципи на включващото образование:

1. Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование.
2. Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава.
3. В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус.
4. Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в училище. Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователния процес.

IV. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременно напускане на ученици от училище:

1. Недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите, негативно отношение към образованието на родителите и/или детето.
2. Липса на ефективни санкции за родителите.
3. Нисък жизнен стандарт на част от населението в резултат на продължителна безработица.
4. Проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от училище.
5. Липса на достатъчно финансови възможности в училище за подкрепа на застрашени от отпадане ученици по социални причини.
6. Липса на подкрепяща среда, която да замени липсата на грижа от страна на родителите.
7. Миграционни процеси, честа смяна на местопребиваването.
8. Негативно влияние на средата - на улицата/приятелския кръг.
9. Липсата на мотивация сред семейства от ромския етнос за продължаване на образованието в гимназиален етап

V. Основни рискови групи

1. Деца от малцинствени групи;
2. Деца от социално-слаби семейства;
3. Деца, отглеждани от един родител;
4. Деца-сираци, отглеждани от близки или роднини;
5. Деца, лишени от родителска грижа;
6. Деца от семейства с нисък образователен статус, без приоритети при образованието на децата им;
7. Деца, трудно усвояващи учебния материал, с образователни дефицити;
8. Деца от семейства, които често сменят своето местоживееене;
9. Ранно встъпване в брак.

VI. Причините за отпадане от училище:

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории:

1. Социално-икономически причини
2. Образователни причини
3. Психологически
4. Причини, свързани със здравния статус

➤ Социално-икономически причини:

- слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него желание/нежелание да се посещава училище;
- ниските доходи - невъзможност за покриване на разходите;
- поради задължение да гледа по-малкия си брат/сестра;
- използване на детето, не посещаващо училище като трудов ресурс (подпомага формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа.);
- миграция на родителите – в последните години този проблем се изостри. Често децата на мигриралите родители в Западна Европа биват оставяни при баби и дядовци или други свои роднини, които нямат особен ангажимент към тяхното образование. В последно време се засили тенденцията родителите да вземат със себе си децата си в чужбина – за месеци или за години;
- по-ранното стъпване в брак.

Етнокултурната среда на детето/ученика оказва съществено влияние. Различните етнически групи имат своите особености и традиции, които също трябва да бъдат отчетени. За някои

родителите от етническите малцинства образованието на децата им е на едно от последните места в ценностната им система.

➤ **Образователните причини:**

- наличието на съществени затруднения при усвояването на учебния материал;
- слабия интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище;
- наличие на конфликтни взаимоотношения със съучениците и/или учителите и др.;
- липса на наличие и ефективност на предучилищна подготовка;
- качество и сложност на учебното съдържание;
- по-ниска ценност на образованието.

➤ **Психологически причини:**

- чувство за неуспех;
- отчуждение от натрупания училищен опит, неувереност в себе си;
- самовъзприемане: „ нямах късмет “,
- усещане за ограничен контрол върху събитията.

➤ **Причини, свързани със здравния статус:**

В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна подготовка на детските градини и училищата за приобщаване на тези деца. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

VII. Предложения за нови форми и методи за работа с ученици, застрашени от преждевременно отпадане от училище.

1. Прилагане на нови подходи в работата с родителите – алтернативни родителски срещи, активно включване в общи дейности, родителите-партньори на училището.

2. Установяване на ефективен диалог училище - външни институции, имащи отношение по проблема / МКБППМН, ДСП, отдел „Закрила на детето“, ДПС при РУ – Червен бряг/.

3. Индивидуална работа от страна на учители, класни ръководители, педагогически съветник, психолог със застрашените от отпадане ученици.

4. Работа по развитието на класа като екип, преодоляване на обособяването по етническа паралелка на децата.

5. Ангажиране на Ученическия съвет с дейности за превенция на преждевременното напускане на училище.

6. Създаване на форми на работа по интереси; кръжоци (според желанията на децата), реализирани съвместно от учители и родители на доброволен принцип.

7. Организиране на различни конкурси и училищни инициативи, както и участие в общински и областни състезания и олимпиади.

8. Участие в проекти и национални програми, финансиращи извънкласни и извънучилищни дейности.

9. Подобряване на системата за провеждане на консултации.

10. Възможност за чести срещи с представители на различни институции, външни на училището.

11. Оптимизиране и обогатяване формите за организиран спорт, туризъм и отдих.

12. Засилване обучението по гражданско и здравно образование чрез беседи, срещи и интерактивни дейности.

13. Осигуряване на ресурсно подпомагане на учениците със СОП.

14. Своевременно информизиране на родителите за отсъствията и успеха на учениците

15. Популяризиране на добрите постижения на учениците на училищни празници и извънкласни мероприятия.

16. Организиране на допълнително обучение по учебни предмети, по които ученици срещат затруднения.

17. Реинтеграция на отпаднали ученици в училище и прилагане на механизми за превенция на повторно отпадане, вкл. чрез привличане на помощници на учителя.

18. Идентифициране на деца с изяви дарби, които да бъдат мотивирани да развият своята дарба чрез допълнителни занимания.

19. Стимулиране чрез материална подкрепа на талантливите деца, чрез предоставяне на материали и пособия, необходими за развитие на дарбата на деца от социално слаби семейства.

Постигането на определените цели и очакваните резултати ще бъде наблюдавано и измерено чрез количествените индикатори към всяка конкретна мярка.

VIII. План за изпълнение на програмата

Мерки за реализиране на политиките	Отговорник	Срок за изпълнение	Индикатори
I. МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕТО			
1.1. Осигуряване на позитивна образователна среда - училищен климат, атмосфера на взаимоотношения, управление			
1.1.1. Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на учениците/ежемесечни справки, писма/	Зам.-директор	2021/2022	Бр. отсъствия Бр. преместени ученици
1.1.2. Прилагане на нови подходи в работата с родителите: - участие в дейността на обществения съвет; - алтернативни родителски срещи; - съвместни дейности – по паралелки - индивидуална работа с родители на застрашени от отпадане деца.	Педагогически съветник	2021/2022	Брой инициативи, брой участници
1.1.3. Повишаване интереса на учениците към работата в екип чрез участие в училищни кампании, събития, отбелязване на важни дати. /Деня на Земята, Състезания на различни теми, ХИВ-кампания, Ден на розовата фланелка и др./	Учители в начален етап Учител по БЗО Учител по ХООС	2021/2022	Бр. проведени кампании Брой участвали ученици
1.1.4. Планиране и осъществяване на контрол за редовно вписване на отсъствията на учениците в електронните дневници, точно и коректно подаване на данните за отразяване в НЕИСПУО	Директор Зам.-директор	2021/2022	Брой извършени проверки
1.1.5. Планиране и осъществяване на контрол върху спазването на задълженията на класните ръководители съгласно ЗПУО при анализ и оценяване на рисковите фактори за отпадане на ученици –	Директор Зам.-директор, класни ръководители	2021/2022	Брой извършени проверки Брой проверени обекти

ученици с обучителни трудности, лоша дисциплина, отсъствия, предприемане на превантивни мерки и при необходимост набелязване на нови мерки от класните ръководители			
1.1.6. Изготвяне на регистър на ученици, застрашени от отпадане и мерки за работа с тях: -изготвяне на списък -изготвяне на карта за всеки ученик	Класни ръководители Педагогическия съветник	До 30.11.2021	Изготвен 1 бр.регистър Бр.карти
1.1.7. Работа по Национални програми и проекти като мярка за осигуряване на качествено образование и превенция на отпадащите ученици	Директор Комисия за популяризиране дейността на училището	2021/2022	Брой НП Брой проекти
1.1.8. Пълноценно използване на възможностите за организиране на извънкласни и извънучилищни дейности, обхващане на учениците в групи за занимания по интереси			
1.1.9. Повишаване на броя на учениците, обхванати в целодневната организация на учебния ден.	Класни ръководители	2021/2022	Брой обхванати ученици към момента
1.1.10. Организиране на извънкласни и извънучилищни дейности в групи за занимания по интереси – танцов състав, мажоретен състав, Вокална група и др. на основание Наредбата за финансиране на институциите от ПУО и Наредбата за приобщаващото образование.	Ръководителите на групите	2021/2022	Брой обхванати ученици
1.1.11. Осигуряване на допълнително обучение и допълнителни консултации на ученици с обучителни затруднения и на развитие на талантите на даровитите ученици.	Учители по учебни предмети	2021/2022	
1.1.12. Осигуряване на безплатен транспорт		2021/2022	
1.1.13. Планиране и провеждане на инициатива „Ученик без отсъствия“		2021/2022	
1.1.14. Допълнителна работа с ученици с проблемно поведение и осъществяване на консултации на ученици и родители	Педагогически съветник Психолог	2021/2022	
1.1. 15. Сключване на споразумение с родител	Класни ръководители	2021/2022	
1.2 Повишаване на качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик и предотвратяване на преждевременното напускане на училище			
1.2.1. Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и	Директор	2021/2022	Брой обучени учители

справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на училище „Развитие на толерантността”			
1.2.2. По-голяма атрактивност на преподавания материал чрез електронни уроци, интерактивни методи, онагледяване, практическа насоченост	Учители по учебни предмети	2021/2022	Бр.извършени проверки Брой проведени открити уроци
1.2.3. Планиране и реализиране на обучение, ориентирано към потребностите на всеки ученик - лично ориентиран подход	Учители Психолог Логопед	2021/2022	Резултати от обучението
1.2.4. Анализирани на резултатите от обучението по отделните учебни предмети спрямо очакваните резултати и стандартите в учебните програми.	Учители	2021/2022	Резултати от обучението
1.2.5. Анализ на движението на учениците и причини за напускането им	Зам.-директор	м.02.2022/ м. 07.2022	Брой напуснали ученици
1.2.6. Включване на педагогическите специалисти в екипите по Механизма за съвместна работe с институциите и в училищни екипи по превенция	Директор Психолог		

1.3. Достъп до качествено образование за деца и ученици със СОП

1.3.1. Подобряване възможностите за обучение на деца със СОП -осигуряване на допълнителна подкрепа -прилагане на единна методика за оценяване	Учители, работещи с ученици със СОП, логопед, ресурсен учител, психолог	2021/2022	Брой разработени индивидуални учебни програми
---	---	-----------	---

II. ПОЛИТИКИ ЗА ИНТЕРВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

2.1. Повишаване участието и ангажираността на родителите и обществеността

2.1.1. Включване на родителската общност за повишаване на активността ѝ и сътрудничество с училищното ръководство	Директор Зам.-директор	2021/2022	Брой инициативи
2.1.2. Разчупване стереотипа на провеждане на родителски срещи	Директор Зам.-директори Класни ръководители		Брой срещи
2.1.3. Сътрудничество с различни организации- МКБППМН, ДПС, Дирекция „Социално подпомагане”, отдел „Закрила на детето”;	Зам.-директори Педагогически съветник	2021/2022	Брой срещи
Прилагане на стратегии за повишаване на здравната и сексуалната култура. Превенция на ранните бракове.	Медицинско лице – фелдшер към училището		

2.2. Утвърждаване на индивидуално и групово наставничество			
2.2.1. Планиране на дейности в плана на класния ръководител, насочени към идентифициране на ученици в риск и индивидуалното им консултиране	Класни ръководители	2021/2022	Брой проведени срещи
2.2.2. Инициативи за подпомагане на ученици в риск от техни съученици	Класни ръководители	2021/2022	Брой инициативи
III. ПОЛИТИКИ ЗА КОМПЕНСИРАНЕ НА ЕФЕКТА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ			
3.1. Отчет на дейностите и мерките по програмата	Зам - директор Педагогическия съветник	м.02.2022 м.07.2022	Брой отчети

Изготвил: Геновева Дочева

Старши учител прогимназиален етап

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА

за проследяване на равнището на напускане на образователната система

Основно училище "Христо Смирненски"

град Червен бряг

учебна 2021/2022 година